Покрајински завод за заштиту природе

ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ПРИРОДНИХ РЕСУРСА У ОКВИРУ ЕКОЛОШКЕ МРЕЖЕ АП ВОЈВОДИНЕ

Стање биосфере и добробит човечанства

Земљина биосфера мења се у сталној интеракцији живих бића са неживим факторима нашег окружења. Кружење материје у природи, састав атмосфере и сама клима условљени су овим интеракцијама. Ради наглашавања економског значаја биосфере, за добра и услуге које нам обезбеђује жива природа, примењује се назив „екосистемске услуге“. Настанак и обнављање природних ресурса (храна, вода, огрев, биохемијски продукти и генетички ресурси) обезбеђују услуге снабдевања. Регулационе услуге утичу на климу, хидролошке процесе, пречишћавање вода и третман отпада, смањење ерозије и сл., а продукција биомасе путем фотосинтезе и процеси кружења материје (укључујући и стварање плодног земљишта), припадају подржавајућим услугама. Културне услуге укључују духовни и естетски доживљај, рекреацију, као и могућности формалне и неформалне едукације.

Уништавање делова биосфере, односно замена природних екосистема шумским и пољопривредним културама су подстицали економски развој, али су довели и до непожељених последица. Дошло је до регионалних еколошких промена, као што је несташица воде за пиће, ерозија, ширење пустиња, појачани интензитет поплава, поремећаји у ланцима исхране мора и океана. Научна сазнања о функционисању и стању биосфере указују на чињеницу да стање биосфере непосредно утиче и на квалитет екосистемских услуга. Као одговор на еколошке кризе и са циљем очувања функционалности биосфере формулисани су принципи одрживог развоја. По овим принципима коришћење природних ресурса треба да се одвија на начин којим се обезбеђује њихово очување и за наредне генерације.

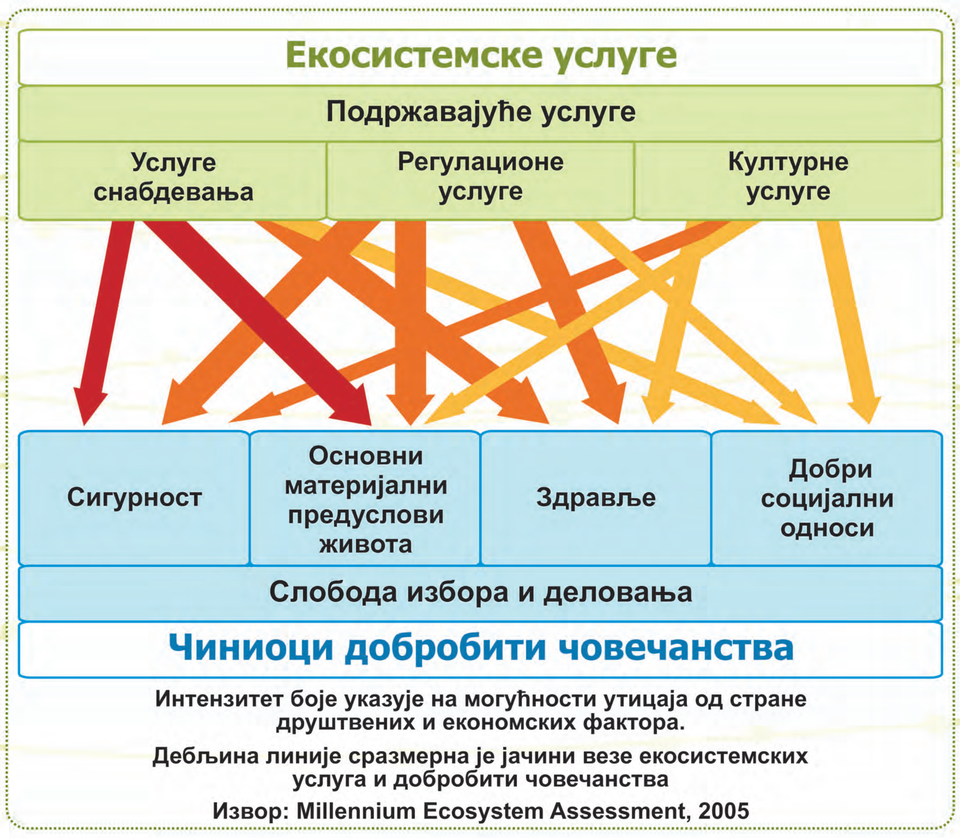

Интензитет боје указује на могућности утицаја од стране друштвених и економских фактора.

Дебљина линије сразмерна је јачини везе екосистемских услуга и добробити човечанства

Извор: Millennium Ecosystem Assessment, 2005

Еколошке мреже

Заштита биодиверзитета директно обезбеђује очување природних система и процеса, а такође доприноси и очувању способности адаптације на измењене услове средине, као што су климатске промене. Еколошка мрежа је кохерентни систем просторних целина у природном и/или блиско-природном стању који су издвојени са циљем одржавања и унапређења еколошких функција, а истовремено пружају одговарајуће могућности за одрживо коришћење природних ресурса. „Језгра“ мреже представљају подручја значајна за очување биодиверзитета која су међусобно повезана еколошким коридорима, а у случају потребе одређује се и заштитна зона која смањује негативне утицаје окружења. Формирање националне еколошке мреже је мултидисциплинарни задатак, који треба да дефинише и обједини интересе заштите природе, водопривреде, пољопривреде и шумарства, као и економске интересе локалног становништва, у складу са могућностима развоја појединачних региона.

Стратегија очувања Паневропског биолошког и предеоног диверзитета (PEBLDS) предвиђа формирање Паневропске еколошке мреже која је састављена од националних еколошких мрежа. Еколошка мрежа обједињује и подручја која су најзначајнија за испуњење наших међународних обавеза са аспекта заштите природе и животне средине. Поједина подручја националних мрежа од међународндог значаја, као делови међународних еколошких мрежа (Емералд, Natura 2000), могу да добију посебну стручну помоћ или јачу законску заштиту. Формирање еколошке мреже је регулисано Законом о заштити природе и Уредбом о еколошкој мрежи.

Због разноврсности станишта унутар еколошке мреже, прецизне мере управљања елементима мреже нису одређене Законом и подзаконским актима. Овај задатак се остварује посебним Плановима управљања, а управљачи елемената мреже треба да буду локалне или регионалне организације чије делатности се преклапају са очувањем природних и полуприродних станишта датог региона.

Унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора, формирање и мултифункционално уређење тампон–појаса треба да се одвија у виду међусекторске сарадње, са укључивањем што већег броја заинтересованих субјеката, на свим нивоима планирања и реализације.

Легислатива везана за еколошку мрежу

- Закон о заштити природе („Службени гласник РС", број 36/09, 88/2010, 91/2010);
- Уредба о еколошкој мрежи Републике Србије („Сл. Гласник РС“ бр. 102/2010);
- Конвенција о очувању европске дивље флоре и фауне и природних станишта ("Службени гласник РС - Међународни уговори", бр. 102/2007.);
- Закон о потврђивању Конвенције о очувању миграторних врста дивљих животиња ("Сл. гласник РС - Међународни уговори", бр.102/2007);
- Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (“Сл. гласник РС”, бр. 5/2010);
- Правилник о специјалним техничко-технолошким решењима која омогућавају несметану и сигурну комуникацију дивљих животиња ("Сл. гласник РС", број 72/10);
- Правилник о компезацијским мерама ("Сл. гласник РС", број 20/10).

Назив пројекта: Примена принципа одрживог коришћења подручја значајних за очување биодиверзитета у оквиру еколошке мреже у АП Војводини;

Носилац пројекта: Покрајински завод за заштиту природе (2011. год.)

Финансијска подршка реализацији пројекта:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ФОНД ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
Фонд за заштиту животне средине

Покрајински секретаријат за заштиту животне средине и одрживи развој